

مدلهای آینده نگر تامین شهرداری و تاثیر آن بر پایداری شهری

مؤلفین:

الهه برنجیان تبریزی

مونا شمشاد مهر

شهرورز محی الدین

www.ketab.ir

- سرشناسه : برنجیان تبریزی، الهه، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدیدآور : مدل‌های آینده‌نگر تامین مالی شهرداری و تاثیر آن بر پایداری شهری/نویسندگان الهام برنجیان تبریزی، مونا شمشاد مهر. شهروز محی‌الدین
مشخصات نشر : تهران : آرمان گرایان، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری : ۱۰۵ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۴۸۸۸-۷۳-۰ ریل ۱۵۰۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : شهرداری -- امور مالی -- آینده‌نگری
Municipal finance -- Forecasting
توسعه پایدار شهری -- جنبه‌های اقتصادی
Sustainable urban development -- Economic aspects
شناسه افزوده : محی‌الدین، شهروز، ۱۳۶۳-
شناسه افزوده : شمشاد مهر، مونا، ۱۳۶۴-
رده بندی کنگره : HJ۹۱۰۵
رده بندی دیویی : ۳۵۲/۳۳۱۶
شماره کتابشناسی ملی : ۶۸۶۹۰۲۱
اطلاعات رکورد : فیا
کتابشناسی

میدان انقلاب، روبروی سینما بهمن پلاک ۱۳۶۰ واحد ۱۵- ۹۱۲۲۳۷۲۷۱۵-۰۶۶۴۸۰۴۶۸-۶۶۴۸۰۴۶۸

عنوان: مدل‌های آینده نگر تامین مالی شهرداری و تاثیر آن بر پایداری شهری

مولفین: الهه برنجیان تبریزی، مونا شمشاد مهر، شهروز محی‌الدین

موسسه انتشاراتی آرمان گرایان - www.zolalesabz.ir

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

چاپ: حقیقت

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۸۸۸-۷۳-۰

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه :
۳.....	ضرورت پژوهش در زمینه تأمین مالی پایدار
۳.....	نقش ذینفعان در تأمین مالی پایدار
۴.....	چالش‌ها و راهکارها
۴.....	اهداف آینده‌نگر
۵.....	دیدگاه‌های بین‌المللی درباره تأمین مالی شهری
۵.....	ضرورت فرهنگ‌سازی و آموزش
۶.....	تأثیر فناوری‌های نوین
۶.....	چشم‌انداز آینده
۷.....	فصل‌ها
۱۱.....	فصل اول: مقدمه و کلیات
۱۵.....	فصل دوم: تحولات تاریخی تأمین مالی شهرداری‌ها
۲۰.....	فصل سوم: پایداری شهری: مفاهیم و اصول
۲۵.....	فصل چهارم: چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌روی تأمین مالی شهرداری‌ها
۳۲.....	فصل پنجم: مدل‌های تأمین مالی مشارکتی و نقش شهروندان در توسعه شهری
۳۸.....	فصل ششم: مشارکت عمومی - خصوصی و مدل‌های نوین سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های شهری
۴۴.....	فصل هفتم: تأثیر مدل‌های مالی نوین بر پایداری
۴۴.....	اقتصادی شهری
۴۸.....	فصل هشتم: تأثیر مدل‌های نوآورانه تأمین مالی بر پایداری زیست‌محیطی شهری
۵۳.....	فصل نهم: تأثیر تأمین مالی نوآورانه بر عدالت

اجتماعی شهری	۵۲
فصل دهم: تأثیر مدل‌های نوین تأمین مالی بر زیرساخت‌های شهری	۵۷
فصل یازدهم: نقش تأمین مالی نوآورانه در بهبود کیفیت زندگی شهری	۶۱
فصل دوازدهم: تأثیر تأمین مالی نوآورانه بر کاهش تغییرات آب‌وهوایی و توسعه پایدار شهری	۶۵
فصل سیزدهم: مشارکت ذینفعان و تأمین مالی مردمی در توسعه شهری	۶۹
فصل چهاردهم: تأثیر تکنولوژی‌های دیجیتال و نوآوری‌های مالی بر تأمین مالی شهری	۷۲
فصل پانزدهم: استراتژی‌های ترکیبی و سیاست‌های آینده برای تأمین مالی پایدار شهری	۷۷
نتیجه‌گیری کلی کتاب: تأمین مالی پایدار شهری و آینده‌نگری در توسعه شهری	۸۱
۶. فراخوانی به اقدام و مسئولیت اجتماعی شهروندان و نهادهای شهری	۸۴
پیوست‌ها و ضمائم: ابزارها و منابع عملی برای پیاده‌سازی مدل‌های تأمین مالی پایدار	۸۷
راهکارهای عملی برای پیاده‌سازی مدل‌های آینده‌نگر تأمین مالی پایدار شهری	۹۰
سخن پایانی	۹۲
نتیجه نهایی	۹۳
منابع و مآخذ	۹۵

با افزایش شهرنشینی و رشد سریع جمعیت شهری در جهان، نیاز به تأمین مالی پایدار برای توسعه و مدیریت مؤثر شهرها از اهمیت بسیاری برخوردار شده است. شهرها به عنوان مراکز اصلی فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، با چالش‌های متعددی از جمله محدودیت منابع مالی، فشار بر زیرساخت‌های شهری، تغییرات آب‌وهوایی و نیاز به بهبود کیفیت زندگی شهروندان مواجه هستند. از این رو، شهرداری‌ها ناچار به شناسایی و به کارگیری مدل‌های نوین تأمین مالی شده‌اند که بتوانند ضمن تأمین منابع کافی برای توسعه و نگهداری از زیرساخت‌ها، به پایداری بلندمدت شهری نیز کمک کنند.

مدل‌های آینده‌نگر تأمین مالی شهرداری‌ها، به دنبال استفاده از ابزارها و روش‌های نوین برای جذب منابع مالی پایدار هستند. این مدل‌ها بر استفاده از فناوری‌های دیجیتال، مشارکت بخش خصوصی و عمومی، انتشار اوراق قرضه سبز و جذب سرمایه‌گذاری مردمی تأکید دارند. تأمین مالی پایدار نه تنها باعث کاهش وابستگی شهرداری‌ها به کمک‌های دولتی می‌شود، بلکه می‌تواند زمینه‌ساز افزایش شفافیت، کارایی و مشارکت شهروندان در اداره شهر باشد.

تأثیر این مدل‌ها بر پایداری شهری را می‌توان در بهبود زیرساخت‌ها، کاهش آلودگی، تقویت حمل‌ونقل عمومی و ایجاد فضاهای سبز مشاهده کرد. بهره‌گیری از منابع مالی پایدار به شهرداری‌ها کمک می‌کند تا پروژه‌های زیربنایی مهمی را به سرعت عملی کنند و با اتخاذ رویکردهای محیط‌زیستی و اجتماعی، کیفیت زندگی شهری را بهبود بخشند. در این کتاب، به بررسی مدل‌های مختلف تأمین مالی پایدار، چالش‌ها و فرصت‌های آن‌ها و تأثیر آن‌ها بر پایداری شهری پرداخته شده و ابزارهای عملی برای اجرای این مدل‌ها در اختیار مدیران شهری و تصمیم‌گیران قرار داده شده است.

این کتاب مرجعی جامع برای شهرداری‌ها، مدیران شهری و محققان حوزه توسعه پایدار است تا با بهره‌گیری از مدل‌های آینده‌نگر، راهی به سوی شهری پایدارتر و پاسخگوتر بیابند.

شهرداری‌ها در سراسر جهان با چالش‌های مختلفی روبرو هستند که تنها با روش‌های سنتی تأمین مالی قادر به حل آن‌ها نیستند. افزایش هزینه‌های نگهداری زیرساخت‌ها، نیاز به توسعه خدمات

عمومی جدید، و همچنین بحران‌های محیط‌زیستی و تغییرات آب‌وهوایی، شهرداری‌ها را ناچار به جستجوی منابع نوآورانه و پایدار برای تأمین مالی کرده است. به همین دلیل، مفهوم "مدل‌های آینده‌نگر تأمین مالی" به یک ضرورت تبدیل شده است.

مدل‌های آینده‌نگر تأمین مالی شامل روش‌های متنوعی مانند مشارکت عمومی-خصوصی (PPP)، انتشار اوراق قرضه سبز، استفاده از فناوری‌های فین‌تک برای جمع‌آوری کمک‌های مالی و بهره‌گیری از منابع مالی بین‌المللی هستند. این مدل‌ها، نه تنها توان تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی و محیط‌زیستی را افزایش می‌دهند، بلکه به ایجاد درآمد پایدار و کاهش وابستگی به منابع دولتی کمک می‌کنند.

تأثیر مدل‌های آینده‌نگر بر پایداری شهری بسیار عمیق و گسترده است. به عنوان مثال، انتشار اوراق سبز به شهرداری‌ها اجازه می‌دهد تا پروژه‌های زیست‌محیطی نظیر کاهش آلودگی هوا، توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و بهینه‌سازی مصرف آب را به سرعت به اجرا بگذارند. به علاوه، مشارکت‌های عمومی-خصوصی می‌توانند به بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل عمومی، احداث فضاهای عمومی و پارک‌ها، و ایجاد فضاهای مسکونی پایدار کمک کنند که همگی از ارکان اصلی پایداری شهری محسوب می‌شوند.

در این کتاب، تأثیر مدل‌های تأمین مالی آینده‌نگر بر جنبه‌های مختلف پایداری شهری مانند پایداری اقتصادی، پایداری اجتماعی و پایداری زیست‌محیطی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف از این بررسی، ارائه راهکارها و پیشنهادهایی است که مدیران شهری بتوانند با کمک آن‌ها، به صورت پایدار و هوشمندانه منابع مالی خود را مدیریت کرده و در نهایت شهرهایی پایدار و تاب‌آور ایجاد کنند.

این کتاب به صورت جامع و در قالب ۱۵ فصل تدوین شده است که هر فصل به بررسی یکی از ابعاد و مدل‌های تأمین مالی پایدار پرداخته و نمونه‌هایی عملی از شهرهای موفق در این زمینه ارائه می‌دهد. در نهایت، امید است که این اثر بتواند برای مدیران شهری و پژوهشگران حوزه مدیریت شهری، الهام‌بخش باشد و آنان را در مسیر ایجاد شهرهایی پایدار و کارآمدتر یاری کند.

ضرورت پژوهش در زمینه تأمین مالی پایدار

با توجه به تحولات سریع در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی، انجام پژوهش‌های بیشتر در حوزه تأمین مالی پایدار شهری به‌عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر مطرح می‌شود. تغییرات آب‌وهوایی، نوسانات اقتصادی و شیوع بیماری‌ها، همچون همه‌گیری COVID-۱۹، نمایانگر ضعف‌های موجود در مدل‌های سنتی تأمین مالی هستند. این مسائل نشان می‌دهند که نیاز به تحول در رویکردهای مالی و مدیریت شهری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

پژوهش‌های علمی در این زمینه می‌توانند به شناسایی بهترین شیوه‌ها و روش‌های نوین تأمین مالی کمک کنند. همچنین، این پژوهش‌ها می‌توانند چالش‌های موجود را شناسایی کرده و پیشنهاداتی برای بهبود فرآیندها و مدل‌های مالی ارائه دهند. از این رو، در این کتاب، علاوه بر بررسی مدل‌های تأمین مالی، بر ضرورت پژوهش‌های مستمر و مبتنی بر شواهد در این حوزه تأکید شده است.

نقش ذینفعان در تأمین مالی پایدار

یکی دیگر از جنبه‌های مهم تأمین مالی پایدار شهری، نقش ذینفعان مختلف در این فرآیند است. ذینفعانی نظیر دولت‌های محلی، سرمایه‌گذاران خصوصی، سازمان‌های غیرانتفاعی و جامعه محلی می‌توانند به‌عنوان بازیگران کلیدی در تأمین مالی پروژه‌های شهری عمل کنند. برای تحقق اهداف پایداری، لازم است که ذینفعان مختلف همکاری و مشارکت مؤثری داشته باشند.

این مشارکت می‌تواند در قالب مشارکت‌های عمومی-خصوصی، سرمایه‌گذاری‌های اجتماعی یا همکاری‌های بین‌المللی شکل بگیرد. در این کتاب، تلاش شده است که مدل‌های موفق

از این نوع مشارکت‌ها معرفی شود و تأثیر آن‌ها بر بهبود تأمین مالی و پایداری شهری تحلیل گردد.

چالش‌ها و راهکارها

در مسیر پیاده‌سازی مدل‌های آینده‌نگر تأمین مالی، چالش‌های زیادی وجود دارد. از جمله این چالش‌ها می‌توان به محدودیت‌های قانونی، فقدان زیرساخت‌های مالی و فنی، عدم آگاهی کافی در سطح عمومی و همچنین نیاز به اصلاحات ساختاری در سیستم‌های مالی شهری اشاره کرد.

به‌منظور غلبه بر این چالش‌ها، کتاب به ارائه راهکارهایی می‌پردازد که شامل اصلاحات قانونی، ایجاد سیستم‌های شفاف مالی، تقویت زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و افزایش آگاهی و مشارکت عمومی می‌شود. این راهکارها می‌توانند به شهرداری‌ها کمک کنند تا به‌طور مؤثرتری به تأمین مالی پایدار پرداخته و چالش‌های موجود را مدیریت کنند.

اهداف آینده‌نگر

در نهایت، این کتاب به معرفی اهداف آینده‌نگر در زمینه تأمین مالی پایدار شهری می‌پردازد. این اهداف شامل توسعه مدل‌های مالی انعطاف‌پذیر، افزایش مشارکت اجتماعی، بهبود عملکرد زیست‌محیطی و تقویت سرمایه‌گذاری‌های پایدار هستند. با دستیابی به این اهداف، شهرها می‌توانند به سمت آینده‌ای پایدارتر، کارآمدتر و مقاوم‌تر حرکت کنند.

دیدگاه‌های بین‌المللی درباره تأمین مالی شهری

تأمین مالی شهری در کشورهای مختلف، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته، تجزیهات متنوعی دارد. بررسی این تجارب می‌تواند به شناسایی بهترین شیوه‌ها و رویکردهای مؤثر در زمینه تأمین مالی پایدار کمک کند. به‌عنوان مثال، در برخی از کشورهای اروپایی، مدل‌های تأمین مالی مبتنی بر مشارکت عمومی-خصوصی به‌خوبی اجرا شده و منجر به ارتقای کیفیت زیرساخت‌ها و خدمات عمومی شده است. این مدل‌ها نه تنها منابع مالی جدیدی را جذب کرده‌اند، بلکه به افزایش شفافیت و مسئولیت‌پذیری در مدیریت شهری نیز کمک کرده‌اند.

در کشورهای آسیایی، مانند سنگاپور و کره جنوبی، استفاده از فناوری‌های نوین در تأمین مالی شهری و جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و داخلی به‌ویژه در زمینه پروژه‌های زیست‌محیطی و انرژی‌های تجدیدپذیر، موفقیت‌های چشمگیری به‌دست آورده است. این تجارب می‌توانند به‌عنوان الگوهایی برای شهرداری‌ها در دیگر نقاط جهان، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه، مورد استفاده قرار گیرند.

ضرورت فرهنگ‌سازی و آموزش

علاوه بر به‌کارگیری مدل‌های نوین تأمین مالی، فرهنگ‌سازی و آموزش در بین مدیران شهری و شهروندان نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. آگاهی شهروندان از اهمیت تأمین مالی پایدار و مشارکت آن‌ها در فرآیندهای تصمیم‌گیری می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی و افزایش رضایت شهروندان منجر شود.

برنامه‌های آموزشی برای مدیران شهری و تصمیم‌گیران باید شامل موضوعاتی نظیر شفافیت مالی، نوآوری در تأمین مالی، و روش‌های مدیریت پایدار باشد. این آموزش‌ها می‌توانند به ایجاد فرهنگ تأمین مالی پایدار و ارتقای ظرفیت‌های مدیریتی کمک کنند.

تأثیر فناوری‌های نوین

فناوری‌های نوین، به‌ویژه فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات (ICT) و بلاکچین، به‌طور فزاینده‌ای در مدل‌های تأمین مالی شهری نفوذ کرده‌اند. این فناوری‌ها می‌توانند به تسهیل فرآیند تأمین مالی، افزایش شفافیت و کاهش فساد کمک کنند.

برای مثال، استفاده از پلتفرم‌های جمع‌سپاری می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاری‌های مردمی برای پروژه‌های محلی کمک کند. همچنین، فناوری بلاکچین می‌تواند به ایجاد سیستم‌های مالی شفاف و امن کمک کرده و اعتماد عمومی را نسبت به مدیریت مالی شهری افزایش دهد.

چشم‌انداز آینده

در نهایت، چشم‌انداز آینده تأمین مالی شهری باید به‌گونه‌ای طراحی شود که به نیازهای متغیر و در حال رشد شهرها پاسخ دهد. به‌کارگیری مدل‌های تأمین مالی پایدار، ترکیب آن‌ها با فناوری‌های نوین و ارتقای مشارکت اجتماعی، می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد شهرهایی هوشمند، پایدار و تاب‌آور باشد.

با توجه به روندهای جهانی مانند تغییرات اقلیمی و تحولات اجتماعی، ضروری است که شهرداری‌ها نه تنها به دنبال تأمین مالی برای پروژه‌های موجود باشند، بلکه باید به پیش‌بینی نیازهای آینده و سازگاری با چالش‌های نوین بپردازند. این رویکرد آینده‌نگر می‌تواند به

شهرداری‌ها کمک کند تا با اعتماد به نفس بیشتری به سوی توسعه پایدار و پایدارتر حرکت کنند.

"مدل‌های آینده‌نگر تأمین مالی شهرداری و تأثیر آن بر پایداری شهری"

فصل‌ها

۱. مقدمه و کلیات
 - آشنایی با مفاهیم تأمین مالی شهری، پایداری شهری و آینده‌نگری در مدیریت شهری.
 - اهمیت و ضرورت تأمین مالی پایدار برای شهرداری‌ها.
 - معرفی ساختار کتاب.
۲. تحولات تاریخی تأمین مالی شهرداری‌ها
 - نگاهی به شیوه‌های سنتی تأمین مالی در شهرداری‌ها.
 - بررسی روند تغییرات تاریخی و تحولاتی که در حوزه تأمین مالی شهرداری‌ها رخ داده است.
۳. پایداری شهری: مفاهیم و اصول
 - بررسی مفاهیم پایداری شهری و شاخص‌های آن.
 - ارتباط بین تأمین مالی شهرداری و دستیابی به شهرهای پایدار.
۴. چالش‌های موجود در تأمین مالی شهرداری‌ها
 - محدودیت‌های بودجه‌ای، عدم قطعیت‌های اقتصادی و چالش‌های ساختاری.
 - تحلیل نقاط ضعف و تهدیدهای موجود در مدل‌های سنتی تأمین مالی.
۵. مدل‌های نوین تأمین مالی شهری

- معرفی روش‌های جدید تأمین مالی، مانند اوراق قرضه شهری، سرمایه‌گذاری خصوصی و منابع درآمدی جایگزین.
 - بررسی مزایا و معایب این مدل‌ها.
۶. فناوری و نوآوری در تأمین مالی شهرداری‌ها
- استفاده از فناوری‌های دیجیتال و نوآوری در مدیریت مالی شهری.
 - مدل‌های مبتنی بر بلاکچین و تأثیر آن بر شفافیت و کارآمدی تأمین مالی.
۷. مدل‌های مالی مشارکتی و نقش جامعه در تأمین مالی شهری
- بررسی مدل‌های مشارکتی، سرمایه‌گذاری جمعی و جذب منابع محلی.
 - مشارکت جامعه در پروژه‌های شهری و افزایش اعتماد عمومی.
۸. روش‌های جلب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی
- بررسی روش‌ها و مدل‌هایی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خصوصی.
 - ابزارها و قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک و پروژه‌های PPP (مشارکت عمومی خصوصی).
۹. تأثیر بدهی‌های شهری و روش‌های مدیریت آن
- بررسی نقش بدهی در تأمین مالی شهری و روش‌های مدیریت بدهی.
 - چالش‌های بدهی‌های سنگین برای شهرداری‌ها و مدل‌های مدیریت بدهی به شیوه پایدار.
۱۰. مدل‌های بین‌المللی و تجارب موفق جهانی
- بررسی مدل‌های موفق تأمین مالی در شهرهای پیشرو دنیا.
 - درس‌هایی که می‌توان از مدل‌های بین‌المللی آموخت.
۱۱. پیش‌بینی روندهای آینده در تأمین مالی شهری
- تحلیل روندهای نوظهور و پیش‌بینی تغییرات آینده در تأمین مالی شهرداری‌ها.
 - روندهای تأمین مالی سبز، سرمایه‌گذاری اجتماعی و پایداری اقتصادی.
۱۲. تأثیر تأمین مالی بر محیط زیست و توسعه پایدار
- بررسی اثرات تأمین مالی بر محیط زیست و کیفیت زندگی شهروندان.
 - نقش مدل‌های مالی سبز و پایدار در کاهش آسیب‌های محیطی.
۱۳. نقش دولت و سیاست‌های ملی در تأمین مالی شهرداری‌ها
- بررسی سیاست‌های دولتی، قوانین و مقررات مؤثر بر تأمین مالی شهرداری‌ها.

○ نقش حمایت‌های دولتی در پایدارسازی منابع مالی شهرداری‌ها.

۱۴. تحلیل تأثیر مدل‌های تأمین مالی بر عدالت اجتماعی

○ بررسی ارتباط بین مدل‌های تأمین مالی و برقراری عدالت اجتماعی در شهرها.

○ تأمین مالی به‌گونه‌ای که از توسعه نامتوازن شهری جلوگیری شود.

www.ketab.ir

۱۵. جمع‌بندی، چالش‌ها و فرصت‌های آینده

- خلاصه‌ای از مطالب کتاب و تأکید بر نقاط کلیدی.
- پیشنهادات و توصیه‌هایی برای شهرداری‌ها و مدیران شهری به منظور استفاده از مدل‌های آینده‌نگر.

www.ketab.ir